

บทที่ 5

วิเคราะห์การชั่งน้ำหนักพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาในมาตรา 227/1

ในบทที่ 4 ได้ศึกษาเกี่ยวกับจะเป็นการศึกษาการพิสูจน์จนสิ้นสุดในกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส สำหรับในบทที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1 ดังจะได้พิจารณาดังนี้

5.1 กรณีพยานบอกเล่า

ในการรับฟังพยานบอกเล่า โดยหลักแล้วศาลจะรับฟังเฉพาะพยานที่ได้เห็น ได้ยิน หรือ ทราบข้อความเกี่ยวกับในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรง หรือที่เรียกว่า “ประจักษ์พยาน” (Eyewitness) เท่านั้น แต่ในบางกรณีกฎหมายก็กำหนดยกเว้นให้ศาลสามารถรับฟังพยานบุคคลที่ได้ยินหรือรับทราบข้อความมาจากประจักษ์พยานอีกทอดหนึ่ง หรือเรียกว่า พยานบอกเล่า

ทั้งนี้ การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1 บัญญัติแนวทางในการชั่งน้ำหนักพยานบอกเล่า ความว่า

“ในการวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

เป็นการกำหนด "แนวทาง" (guidelines) การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ซึ่งไม่เพียงแต่จะทำให้คู่ความและประชาชนเข้าใจถึง sense of justice ของศาลได้เท่านั้น แต่จะทำให้ผู้พิพากษาหรือศาลใช้มาตรา 227/1 เป็นหลักหรือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ ในการใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน โดยศาลจะใช้ดุลพินิจเป็นไปตามอำเภอใจไม่ได้ แต่ต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แนวบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกา ความสมเหตุสมผล ตลอดจนพฤติการณ์แห่งพยานหลักฐานในคดี¹ ดังจะได้วิเคราะห์ในคดีดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 465/2538 ²พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดสัคว์ โจทก์

นายสุรสิทธิ์ สมรฤทธิ์ จำเลย

วิธีพิจารณาความอาญา ชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (มาตรา 227)

คำเบิกความของเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมและพนักงานสอบสวนที่ว่าจำเลยได้ให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนว่าได้ร่วมกับพวกลักขโมยของผู้เสียหายเป็นเพียงพยานบอกเล่า ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้โดยลำพัง เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาวามีได้กระทำความผิดและโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานอื่น พยานหลักฐานของโจทก์จึงไม่มีน้ำหนักให้ฟังว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกลักขโมยของผู้เสียหายไป

โดยในคดีนี้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้เป็นยุติว่าตามวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้องมีคนร้ายลักขโมยทรัพย์สินกระบะยี่ห้อนิสสันบิกเอ็ม หมายเลขทะเบียน พ-3976 นครราชสีมา ของบริษัทสยามกลการ จำกัด ซึ่งอยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของนายปรีชญ์ แสงจันทร์ ผู้เสียหายไป คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ฎีกาว่า จำเลยเป็นคนร้ายร่วมกันพวกลักขโมยของผู้เสียหายไปตามฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้โจทก์มีนายปรีชญ์ผู้เสียหาย นายปรีชญ์ เร่งพัฒนวรกุล พี่ชายผู้เสียหาย นางสุนิสา เร่งพัฒนวรกุล ภรรยา นายปรีชญ์ พันตำรวจโทพรเทพ เพชรคง เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมจำเลยและร้อยตำรวจเอก ประคอง อึ้งสกุล พนักงานสอบสวนเบิกความเป็นพยาน ซึ่งได้ความจากคำเบิกความของผู้เสียหายและนายปรีชญ์และนางสุนิสาเพียงว่า ผู้เสียหาย นายปรีชญ์และนางสุนิสาทราบว่ารถยนต์ของผู้เสียหายที่นายปรีชญ์ยืมมาจอดอยู่ที่หน้าบ้านของนายปรีชญ์หายไปในคืนเกิดเหตุ โดยไม่ปรากฏว่าผู้เสียหาย นายปรีชญ์และนางสุนิสาทราบว่าผู้ใดเป็นคนร้ายลักขโมยของผู้เสียหาย

¹จริญ ภักดีธนากุล, “พยานปากต่อปากยืนยันกันในคดีอาญา : ปัญหาหนึ่งในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน,” วารสารนิติศาสตร์ 16 (มิถุนายน 2529) : 132-133.

²บทคัดย่อและคำพิพากษาศาลฎีกาทั้ง 2 เรื่อง คัดมาจากรวมคำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.2538 เล่มที่ 1 จัดพิมพ์โดยสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, หน้า 106 และ 122.

พยานหลักฐานของโจทก์ว่าจำเลยร่วมกันพวกเป็นคนร้ายลักทรัพย์ของผู้เสียหายดังกล่าวคงมีแต่คำเบิกความของพันตำรวจโทพรเทพและร้อยตำรวจเอกประสงค์ว่าจำเลยได้ให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนว่าได้ร่วมกับพวกลักทรัพย์ดังกล่าวของผู้เสียหายไปตามบันทึกการจับกุมเอกสารหมาย จ.1 และบันทึกคำให้การเอกสารหมาย จ.10 ตามลำดับ โดยจำเลยได้นำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพตามบันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพเอกสารหมาย จ.8 และภาพถ่ายหมาย ป.จ.3 เห็นว่า คำให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนของจำเลยดังกล่าวเป็นเพียงพยานบอกเล่า ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้โดยลำพัง เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นพิจารณาว่ามีได้กระทำความผิดตามฟ้องและโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานอื่น นอกจากคำเบิกความประกอบพยานเอกสารของพันตำรวจโทพรเทพและร้อยตำรวจเอกประสงค์ดังกล่าวมานำสืบให้เห็นได้ว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกลักทรัพย์ของผู้เสียหายไปตามฟ้อง พยานหลักฐานของโจทก์จึงไม่มีน้ำหนักพอให้ฟังได้ว่า จำเลยได้ร่วมกับพวกลักทรัพย์ของผู้เสียหายไปตามฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายกฟ้องโจทก์นั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2538 พนักงานอัยการประจำจังหวัดสกลนคร โจทก์

นายสุรสิทธิ์ สมรฤทธิ จำเลย

วิธีพิจารณาความอาญา คำรับของผู้ต้องหา ซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (มาตรา 136, 227)

แม้คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนจะเป็นพยานบอกเล่าที่ใช้เป็นพยานหลักฐานได้เพียงนำไปฟังประกอบกับพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ก็ตาม แต่คำเบิกความพนักงานสอบสวนพยานโจทก์ที่ว่า พยานเป็นผู้สอบสวนจำเลย และจำเลยได้ให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน เป็นคำเบิกความของประจักษ์พยานในข้อที่ว่าการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนคนใดและจำเลยให้การชั้นสอบสวนว่าอย่างไร

พนักงานสอบสวนเป็นเจ้าของพนักงานของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ไปตามอำนาจหน้าที่โดยไม่มีส่วนได้เสียกับคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และไม่ปรากฏว่ามีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อนข้อระวางเรื่องจะแก้งับเบิกความปรักปรำจำเลยย่อมไม่มี ทั้งคำเบิกความของพยานดังกล่าวที่เกี่ยวกับการสอบสวนจำเลยก็ไม่มีพิรุธที่ทำให้ไม่น่าเชื่อว่าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยไม่ชอบ รูปคดีเชื่อได้ว่าจำเลยได้ให้การรับสารภาพทั้งในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนโดยสมัครใจตามความจริง

แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นการกระทำความผิดของจำเลยและพวก แต่เมื่อฟังคำเบิกความของพนักงานสอบสวนกับคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนประกอบ

กันเชื่อได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกทำการลักทรัพย์ของผู้เสียหายไป จำเลยจึงมีความผิดตามฟ้อง

โจทก์ฟ้องว่าเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2536 เวลากลางวัน จำเลยกับพวกอีกหลายคนหลบหนีร่วมกันลักทรัพย์หมายเลขทะเบียน ท - 2436 นครราชสีมา ราคา 394,200 บาท ของบริษัทสยามกลการ จำกัด ซึ่งอยู่ในความครอบครองของนายเจน วิสุทธรณะ ผู้เสียหายพร้อมด้วยเครื่องปรับอากาศและวิทยุติดรถยนต์ราคา 50,000 บาทของผู้เสียหาย รวมราคาทรัพย์สินทั้งสิ้น 444,200 บาท ไปโดยทุจริต โดยใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด และเพื่อให้พ้นจากการจับกุม เหตุเกิดที่ตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำเลยเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 847/2536 และจำเลยที่ 4 ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 849/2536 ของศาลชั้นต้น ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335, 336 ทวิ, 83 โดยให้นับโทษจำเลยต่อจากโทษในคดีอาญาหมายเลขดำที่ 847/2536 และ 849/2536 กับให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินจำนวน 444,200 บาท แก่ผู้เสียหาย

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำพิพากษากฎีกาที่ 465/2538 และคำพิพากษากฎีกาที่ 623/2538 วินิจฉัยในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน เป็นการวางหลักกฎหมายในเรื่องฐานะของคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนว่ามีน้ำหนักให้รับฟังได้หรือไม่เพียงใด

หากจะพิจารณาโดยผิวเผินก็อาจมองได้ว่าไม่น่าจะเป็นปัญหาอะไร เพราะน่าจะถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานซึ่งย่อมให้ผลที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม การใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานนี้โดยระบบสากลแล้ว ถือว่าเป็นเรื่องปัญหาข้อเท็จจริง เพราะเป็นดุลพินิจในเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานแต่ละชั้น แต่คำพิพากษาของศาลฎีกาไทยได้พยายามวางหลักกฎหมายในเรื่องการใช้ดุลพินิจในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานไว้ ซึ่งศาลล่างและศาลสูงต่างก็ยึดถือเป็นแนวบรรทัดฐานตลอดมา

หลักกฎหมายในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานประการหนึ่งก็คือ น้ำหนักของคำให้การของบุคคลในชั้นสอบสวน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ คำให้การของพยาน ซึ่งได้แก่ ประจักษ์พยานและพยานแวดล้อมกรณี กับคำให้การของจำเลยหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาซึ่งเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากผลที่กฎหมายบังคับให้มีการสอบสวนก่อน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการสอบสวนเป็นเงื่อนไขสำคัญของ การฟ้องคดีต่อศาล (ป.วิ.อ มาตรา 120) กระบวนการสอบสวนจึงทำให้มีการสอบคำให้การของพยานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลย นอกจากนั้นยังมีการสอบปากคำของจำเลยหรือผู้ต้องหาไว้ แต่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่ให้การก็ได้ (ป.วิ.อ มาตรา 134)

ถ้าพยานที่ได้มีการสอบปากคำไว้ในชั้นสอบสวนมาศาลและเบิกความหรือให้การ เช่นเดียวกับที่ได้เคยให้การในชั้นสอบสวน ปัญหาย่อมไม่เกิด แต่ที่เป็นปัญหามีอยู่ 2 กรณี

กรณีแรกได้แก่การที่พยานซึ่งเคยให้การไว้ในชั้นสอบสวนไม่ยอมมาเบิกความในศาล ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เช่น ตายไปแล้ว ไปอยู่ต่างประเทศ เจ็บป่วย หาที่อยู่ไม่พบจึงไม่ได้ตัวมาเบิกความ

กรณีที่สอง ได้แก่ พยานมาเบิกความที่ศาลแต่เบิกความไม่ตรงกันกับที่เคยให้การไว้ในชั้นสอบสวน

การที่พยานซึ่งเคยให้การไว้ในชั้นสอบสวนแต่ไม่ยอมมาเบิกความในศาลไม่ว่าด้วยสาเหตุใด ๆ เช่นนี้ คำพิพากษากฎีกาจำนวนมากที่ระบุชนิดของพยานว่าเป็นพยานบอกเล่า เพราะไม่ว่าจะเบิกความโดยวิธีใด เช่น โดยพนักงานสอบสวนเบิกความและอ้างส่งบันทึกคำให้การในชั้นศาล หรือโดยอ้างส่งบันทึกคำให้การในฐานะพยานเอกสารก็ตาม ก็ต้องมีฐานะเป็นพยานบอกเล่า เพราะพยานเจ้าของคำพูดนั้นไม่ได้มาเบิกความต่อศาล แต่มีบุคคลอื่นอีกทีหนึ่งนำคำเบิกความนั้นมาถ่ายทอดให้ศาลรับรู้

ด้วยเหตุที่มีการเข้าใจกันว่า คำให้การในชั้นสอบสวนเป็นพยานบอกเล่า ในบางครั้งก็อาจทำให้คำพิพากษากฎีกาตีความไปถึงกรณีที่พยานที่เคยให้การในชั้นสอบสวนนั้นมาศาล แต่เบิกความไม่เหมือนกับที่เคยให้การไว้ในชั้นสอบสวนเลยสรุปไปว่า คำให้การชั้นสอบสวนนั้นเป็นพยานบอกเล่า (ฎีกาที่ 2609/2532, 63/2533 และ 544/2538) ซึ่งโดยหลักแล้วเมื่อพยานบุคคลมาเบิกความต่อศาลและเล่าเรื่องเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ก็ไม่ทำให้สิ่งที่ตนเคยเล่ากับใครไว้เป็นพยานบอกเล่าไปได้ และก็ไม่ได้เป็น hearsay evidence ตามกฎหมายคอมมอนลอว์ด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำให้การของจำเลยในชั้นจับกุมและในชั้นสอบสวนก็เช่นกัน โดยเฉพาะถ้าคำให้การนั้นเป็นคำรับสารภาพ หากจำเลยปฏิเสธในชั้นศาล พนักงานสอบสวนก็จะเบิกความอ้างถึงคำรับสารภาพของจำเลยเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย คำรับสารภาพของจำเลยในกรณีเช่นนี้ศาลฎีกาถือว่าเป็นพยานบอกเล่า เพราะพนักงานสอบสวนรับฟังข้อความดังกล่าวมาจากจำเลยแล้วมานำเสนอต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความจริงของคำกล่าวนั้น

ปัญหาต่อไปคือคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมหรือชั้นสอบสวนนี้มีฐานะอย่างไรในทางกฎหมายลักษณะพยาน ถ้าเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาจะนำคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนมาเสนอต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยไม่ได้ อัยการโจทก์จะต้องเสนอพยานหลักฐานอื่นมาสืบพิสูจน์ สำหรับประเทศไทยคำพิพากษาของศาลฎีกาเป็นไปในแนวที่ว่า คำ

รับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนมีฐานะเป็นพยานบอกเล่า ลำพังแต่เพียงคำรับสารภาพเช่นนี้ ไม่เพียงพอที่จะฟังลงโทษจำเลยได้ต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบ

หลักในเรื่องการรับฟังคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนตามแนวคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติตลอดมา เพราะกระบวนการฟ้องคดีอาญาของไทย กับสหรัฐอเมริกาแตกต่างกัน ในสหรัฐฯ การฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการถูกควบคุมโดยการไต่สวนเบื้องต้น (Preliminary Hearing) กับการไต่สวนโดยคณะลูกขุนใหญ่ (Grand Jury Indictment) ส่วนการฟ้องคดีอาญาของไทยถูกควบคุมโดยการสอบสวนของเจ้าพนักงานสอบสวน ดังนั้นสิ่งที่ได้จากการสอบสวนจึงชอบที่จะนำเสนอต่อศาลได้ เพราะการสอบสวนคือการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย (ป.วิ.อ. มาตรา 131)

การที่ศาลยอมรับฟังคำรับสารภาพของจำเลยชั้นสอบสวนตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2538 เช่นนี้ ก็หมายความว่าคดีอาญาใดก็ตามที่จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน ถึงแม้ต่อมาในชั้นศาลจำเลยจะให้การปฏิเสธ จำเลยก็ไม่มีทางที่จะหลุดพ้นจากการถูกศาลพิพากษาลงโทษไปได้ ศาลฎีกาจึงได้กำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาว่าจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาฟังประกอบด้วย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า หากทั้งสองคดีดังกล่าว ได้เกิดขึ้นในช่วงที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1 ได้ใช้บังคับแล้วการซึ่งนำพยานหลักฐานที่มีการใช้พยานหลักฐานประกอบ ย่อมน่าจะไม่แตกต่างกัน เพราะวรรคสองของบทบัญญัติดังกล่าว ได้ให้คำนิยามของพยานหลักฐานประกอบไว้ชัดเจนในประเด็นที่ว่า “...และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น...” นั่นหมายความว่า ศาลไม่สามารถรับฟังคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลย ประกอบคำเบิกความของพนักงานสอบสวนผู้สอบสวนคำรับนั้นเพื่อลงโทษจำเลยได้ เพราะพนักงานสอบสวนเบิกความตามข้อเท็จจริงที่ทราบมาจากคำให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน จึงมีแหล่งที่มาเดียวกัน ไม่อาจรับฟังประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเพื่อลงโทษจำเลยได้ เพราะไม่มีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากกัน คำพิพากษาในลักษณะเดียวกันกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2538 จึงไม่น่าจะปรากฏขึ้นอีก คำพิพากษาศาลฎีกาจะเป็นไปตามบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 465/2538

แต่ในกรณีคำให้การพยานในชั้นสอบสวนขัดกับคำเบิกความในชั้นศาล บางกรณีศาลก็เชื่อคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเป็นความจริงยิ่งกว่าคำเบิกความในชั้นศาล และรับฟังคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนประกอบพยานหลักฐานอื่น ๆ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4815/2528, 3287/2531, 63/2533) บางกรณีศาลก็เชื่อคำเบิกความของพยานในชั้นศาลมากกว่าคำให้การในชั้นสอบสวน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4344-4345/2528, 121/2530) จึงเป็นเรื่องที่ศาลจะ

ซึ่งน้ำหนักเปรียบเทียบว่า ควรจะเชื่อคำให้การในชั้นสอบสวนหรือคำเบิกความในชั้นศาล โดยพิจารณาความสมเหตุสมผล ความสอดคล้องขัดแย้งกับพยานอื่นประกอบ เช่น มีเหตุน่าเชื่อว่า พยานให้การในชั้นศาลเพื่อช่วยเหลือจำเลยให้พ้นผิด ศาลจึงเชื่อคำให้การพยานในชั้นสอบสวน มากกว่าคำเบิกความในชั้นศาล (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4815/2528)³

สำหรับคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเป็นคำรับชนิดหนึ่ง ซึ่งผู้ต้องหาได้รับกับพนักงานสอบสวนว่าตนได้กระทำความผิดทางอาญา ที่เรียกว่าเป็นคำรับสารภาพของจำเลย ก็เพราะคำรับสารภาพนี้ โจทก์มักจะนำเสนอเพื่อแสดงให้เห็นว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริงเพราะจำเลยได้ให้การรับกับพนักงานสอบสวน คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนจึงเป็นพยานบอกเล่าชนิดหนึ่ง ซึ่งศาลยอมให้นำสืบได้⁴ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ กล่าวคือจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134, 135 ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับในเรื่องคำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนตามที่กล่าวแล้ว

คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน หากจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาล พนักงานอัยการโจทก์ก็นำคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเสนอต่อศาล เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย เพราะคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนอาจใช้ยืนยันจำเลยในชั้นพิจารณาได้ หากมีพยานหลักฐานประกอบฟังได้ว่า เป็นการรับสารภาพโดยสมัครใจและตามความสัจจริง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1559/2508, 1172/2510) คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คำรับสารภาพในชั้นสอบสวนจะมีน้ำหนัก ก็ต่อเมื่อโจทก์นำเสนอพยานหลักฐานประกอบ ให้ฟังได้ว่า จำเลยให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจและตามความสัจจริง เกี่ยวกับน้ำหนักแห่งความน่าเชื่อถือของคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน คำพิพากษาศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานไปในแนวที่ว่า คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน (ซึ่งต่อมาจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาล) รับฟังได้ในฐานะพยานบอกเล่า แต่มีน้ำหนักน้อย ถ้าฟังแต่เพียงคำรับสารภาพเช่นนี้ไม่เพียงพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลยได้ ต้องมีพยานหลักฐานอื่น ๆ ประกอบ เช่น คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนรับฟังเป็นพยานหลักฐานประกอบการลงโทษได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 229/2481) คำรับสารภาพในชั้นสอบสวนของจำเลยเป็นพยานหลักฐานหนึ่งของโจทก์ ชั้นพิจารณาจำเลยปฏิเสธเมื่อพยานหลักฐานที่โจทก์นำเสนอยังไม่พอฟังว่าจำเลยกระทำความผิด จะฟังแต่คำรับในชั้นสอบสวนลงโทษจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1734/2516) คำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนเป็นพยานบอกเล่า พนักงานสอบสวนดำเนินการไปฝ่ายเดียว โดยฝ่ายจำเลยไม่มีโอกาส

³ www.deka2007.supremecourt.or.th

⁴ โสภณ รัตนกร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, น. 175.

โต้แย้งคัดค้าน แม้ไม่มีกฎหมายห้ามมิให้รับฟัง แต่ก็มื่อน้ำหนักน้อย โจทก์จะต้องมีพยานอื่นมาสืบ ประกอบจึงจะมีน้ำหนักเพียงพอลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 154/2538)⁵ เป็นต้น

ในคดีข้อหาข่มขืนกระทำชำเรา หากมีประเด็นว่าผู้เสียหายยินยอมหรือไม่ และโจทก์มีเพียงคำให้การชั้นสอบสวนของผู้เสียหาย คำเบิกความของพนักงานสอบสวนว่าผู้เสียหายได้แจ้งความว่าถูกจำเลยข่มขืน อาจเป็นพยานประกอบไม่ได้ แต่รายงานการตรวจร่างกายของผู้เสียหาย อาจสนับสนุนให้ฟังได้ว่าผู้เสียหายไม่ได้ยินยอมก็ได้

คำเบิกความของพยานฝ่ายหนึ่งอาจสนับสนุนหรือเจือสมคำเบิกความของพยานอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ การปฏิบัติของคู่ความฝ่ายหนึ่งอาจไปสนับสนุนพยานหลักฐานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น แม้ในคดีอาญา การกระทำอันเป็นพิรุธของจำเลยอาจสนับสนุนพยานหลักฐานของโจทก์ให้น่าเชื่อว่าจำเลยเป็นคนร้ายก็ได้ เช่น การที่จำเลยนิ่งเฉยไม่ปฏิเสธเมื่อถูกกล่าวหาในทันทีที่เกิดเหตุ หรือเมื่อเกิดเหตุมีคนเห็นจำเลยกระทำผิด จำเลยได้หลบหนีไปจากบ้าน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 276/2521) หรือเมื่อตำรวจไปที่บ้านจำเลย จำเลยกระโดดบ้านหนี (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2488/2522, 184/2539)⁶ เป็นต้น

นอกจากนั้น การที่จำเลยเคยรับกับผู้ใดว่าเป็นผู้กระทำผิด ปฏิเสธไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามค้าน เบิกความเท็จ ปฏิเสธไม่ยอมให้ตำรวจตรวจค้นร่างกายหรือสถานที่ ไม่ยอมให้ตัวอย่างลายพิมพ์นิ้วมือ ลายพิมพ์ฝ่าเท้า ไม่ยอมให้ตัวอย่างเลือด เส้นผม หรือขน หรือวัตถุอื่นใดแก่พนักงานสอบสวน เพื่อให้ในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเหล่านี้ อาจถือเป็นพิรุธของจำเลยซึ่งอาจสนับสนุนให้ศาลเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดก็ได้

5.2 กรณีพยานขัดทอด

ในกรณีของพยานขัดทอด หมายถึง กรณีพยานเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลย แต่ไม่ใช่จำเลยในคดีเดียวกัน เพราะหากเป็นจำเลยในคดีเดียวกันจะต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 ที่ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน

ดังในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 968/2529 ⁷คำเบิกความขัดทอดของผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับจำเลย เป็นคำพยานที่มีน้ำหนักน้อย โจทก์ต้องมีพยานอื่นประกอบจึง

⁵อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3.

⁶เพ็งอ้าง.

⁷เพ็งอ้าง.

จะฟังลงโทษจำเลยได้ คำให้การของผู้เสียหายและประจักษ์พยานที่ให้ไว้ในชั้นสอบสวน รวมทั้งบันทึกการชี้ตัวจำเลย ถือเป็นพยานบอกเล่า เมื่อไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานมาเบิกความต่อศาลเพราะโจทก์ไม่สามารถติดตามตัวมาได้ ย่อมเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยเช่นกัน แต่เมื่อฟังประกอบกับคำเบิกความขัดทอดของผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดและคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนที่จำเลยได้ให้ไว้ด้วยความสมัครใจแล้ว หากมีน้ำหนักฟังได้ว่าจำเลยกระทำผิดจริง ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ...ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ในวันเวลาเกิดเหตุ นายอำนาจ ทองเจริญ นางต๋ม ชุ่มสวัสดิ์ นายปรีชา ทองใบน้อย นายสมศักดิ์ เรืองศิลป์ กับพวก ร่วมกันปล้นทรัพย์ของผู้เสียหายไปตามฟ้อง ศาลพิพากษาลงโทษนายอำนาจ นางต๋ม นายปรีชา นายสมศักดิ์ไปแล้วตามคดีหมายเลขแดงที่ 194/2520 ของศาลชั้นต้น ในชั้นนี้มีปัญหาจะต้องวินิจฉัยว่า จำเลยร่วมทำการปล้นทรัพย์ดังกล่าวด้วยหรือไม่ เห็นว่า ในชั้นพิจารณาคดีนี้ โจทก์มีพยานมาเบิกความยืนยันความผิดของจำเลยรวม 3 ปากเท่านั้น คือนางต๋ม ชุ่มสวัสดิ์ นายจวน เขียมสะอาด และพันตำรวจโทวีระ ทิพย์วัฒน์ พนักงานสอบสวน ส่วนนายโมฬีผู้เสียหายและนายอนันต์ซึ่งรู้เห็นเหตุการณ์ขณะจำเลยกับพวกทำการปล้นทรัพย์ โจทก์ติดตามมาเบิกความเป็นพยานไม่ได้ ตามคำเบิกความของนางต๋ม นายจวน ได้ความว่า จำเลยเป็นผู้วางแผนให้นางต๋ม นายอำนาจไปว่าจ้างรถยนต์สองแถวที่นายโมฬีขับให้ไปส่งยังที่เกิดเหตุ จำเลยกับพวกทำการปล้นได้รถยนต์สองแถวและทรัพย์อื่นของนายโมฬี แล้วจำเลยกับพวกนำรถนั้นไปฝากนายจวนไว้ พนักงานสอบสวนได้จับกุมทั้งนางต๋ม นายจวนและพวกกล่าวหาว่าร่วมกับจำเลยปล้นทรัพย์ด้วย ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกนางต๋มกับพวกแล้ว ดังนี้ นางต๋ม นายจวน เป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วยกันกับจำเลย คำเบิกความของนางต๋ม นายจวน เป็นคำขัดทอดของผู้กระทำความผิดด้วยกัน มีน้ำหนักน้อย โจทก์ต้องมีพยานอื่นประกอบจึงจะฟังลงโทษจำเลยได้ ส่วนพันตำรวจโทวีระ พนักงานสอบสวนเบิกความว่า เป็นผู้สอบสวนนายโมฬี ผู้เสียหาย นายอนันต์และจำเลยไว้ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข จ.3 จ.4 จ.10 ตามลำดับ นายโมฬี นายอนันต์ ให้การยืนยันว่า จำเลยกับพวกเป็นผู้ใช้เชือกมัดนายโมฬี นายอนันต์ไว้กับต้นไม้และปล้นเอารถยนต์สองแถวและทรัพย์อื่นไป ตลอดจนนายโมฬีชี้ตัวจำเลยได้ถูกต้องปรากฏตามบันทึกเอกสารหมายเลข จ.9 คำให้การของนายโมฬี นายอนันต์ และบันทึกการชี้ตัวจำเลยดังกล่าวเป็นพยานบอกเล่า เมื่อไม่ได้ตัวนายโมฬี นายอนันต์ มาเบิกความจึงมีน้ำหนักน้อยเช่นเดียวกันสำหรับคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยซึ่งพันตำรวจโทวีระเบิกความว่า จำเลยรับสารภาพและชี้ที่เกิดเหตุให้ถ่ายภาพประกอบคำให้การรับสารภาพ ปรากฏตามเอกสารหมายเลข จ.10 จ.11 นั้น แม้จำเลยจะนำสืบว่าตำรวจทำร้ายและบังคับให้จำเลยรับสารภาพ จำเลยทนถูกทำร้ายไม่ได้จึงลงชื่อให้โดยไม่ทราบข้อความก็ตาม แต่รายละเอียดที่จำเลยให้การและชี้ที่เกิดเหตุ นั้น

ตรงตามที่นายโมพีผู้เสียหายและนายอนันต์ให้การไว้แล้วทุกประการ ทั้งยังสอดคล้องกับคำเบิกความของนางตุ้ม นายจวน และคำให้การของนายอำนาจ นายปรีชา นายสมศักดิ์ ผู้ร่วมทำการปล้นทรัพย์กับจำเลยด้วย อนึ่ง พันตำรวจโทวีระเบิกความว่า ไม่ขีดไฟเบนซินของกลางซึ่งตกอยู่ในที่เกิดเหตุ นั้น จำเลยก็รับว่าเป็นของจำเลยดังนั้นจึงเชื่อได้ว่า จำเลยให้การรับสารภาพและนำชี้ที่เกิดเหตุให้ถ่ายภาพด้วยความสมัครใจและตรงตามความจริง ตามคำแก้ฎีกาของจำเลยที่อ้างว่า คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยตามเอกสารหมายเลข ๑.10 บันทึกไว้ว่า ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2519 แต่พันตำรวจโทวีระเบิกความว่ารับตัวจำเลยมาสอบสวนเมื่อวันที่ 18 หรือ 19 สิงหาคม 2519 จำเลยไม่ได้ แสดงว่าพนักงานสอบสวนทำคำให้การของจำเลยไว้ก่อนแล้วขู่เชิญบังคับจำเลยให้ลงชื่อในภายหลังนั้น เห็นว่า พันตำรวจโทวีระเบิกความไว้ชัดเจนแล้วว่า จำวันที่รับตัวจำเลยมาสอบสวนไม่ได้ ทั้งคำเบิกความของพันตำรวจโทวีระดังกล่าวก็ยังฟังไม่ได้ว่าขู่เชิญบังคับจำเลยให้รับสารภาพ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบข้างต้น เมื่อพิเคราะห์คำเบิกความของพันตำรวจโทวีระ คำให้การของนายโมพี นายอนันต์ตามเอกสารหมายเลข ๑.3 ๑.4 ๑.9 และคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลยตามเอกสารหมายเลข ๑.10 ๑.11 ประกอบคำเบิกความของนางตุ้ม นายจวนแล้ว คดีมีหลักฐานประกอบกันฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดจริงดังโจทก์ฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

วิเคราะห์

กรณีคำขัดท้อของผู้ร่วมกระทำความผิดที่มาเบิกความเป็นพยานโจทก์ที่ศาลนั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 232 บัญญัติห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานในเบื้องต้น จึงต้องพิจารณาก่อนว่า ผู้ร่วมกระทำความผิดที่มาเบิกความเป็นพยานในชั้นศาลนั้น ได้ถูกฟ้องหรือมีฐานะเป็นจำเลยในขณะเบิกความในคดีนั้นหรือไม่ ซึ่งเป็นข้อพิจารณา ดังนี้

ก. กรณีผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลย แต่ไม่ได้มีฐานะเป็นจำเลยอยู่ในขณะที่จะเข้าเบิกความ อาจเป็นเพราะโจทก์ยังมิได้ฟ้องหรือถอนฟ้อง หรือถอนฟ้องแล้วและศาลมีคำพิพากษาฎีกาถึงที่สุดไปแล้ว บุคคลเหล่านี้โจทก์ย่อมอ้างมาเป็นพยานได้ไม่ต้องห้าม (คำพิพากษาฎีกาที่ 331/2472, 227/2513, 2961/2522, 1425/2535)⁸

ข. กฎหมายห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน แต่มีได้ห้ามจำเลยเบิกความในฐานะพยานด้วยความสมัครใจ เช่น ในคดีที่มีจำเลยหลายคน การที่จำเลยคนหนึ่งเข้าเบิกความเป็น

⁸ เฟิงอ้าง.

พยานอาจขัดทอดถึงจำเลยอื่นด้วยก็ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 70/2497, 1014/2540)⁹ คำเบิกความของจำเลยที่ปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นอาจซักค้านได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 233

ค. ถ้าพยานคนนั้นเป็นเพียงผู้กระทำความผิดร่วมกับจำเลยแต่ไม่ได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีนี้ด้วย อาจเป็นเพราะอัยการโจทก์ใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องเพื่อกันจำเลยบางคนไว้เป็นพยาน กรณีเช่นนี้ โจทก์ย่อมอ้างผู้กระทำความผิดที่กันไว้มาเป็นพยานได้ และศาลรับฟังพยานเช่นนี้ได้ไม่ถือเป็นคำขัดทอดระหว่างจำเลย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 193/2483, 534/2512) แม้ผู้ร่วมกระทำความผิดซึ่งถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีหนึ่งจะมาเบิกความเป็นพยานโจทก์ในอีกคดีหนึ่ง ก็ไม่ถือว่าเป็นจำเลยในคดีหลัง คำขัดทอดของพยานไม่ถือว่าเป็นคำขัดทอดของจำเลยด้วยกัน ไม่ต้องห้ามโดยมาตรา 232 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 331/2472, 1885/2523, 1513/2532)¹⁰

คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น แต่เดิมศาลไม่รับฟังเพราะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด ย่อมตกอยู่ในอิทธิพลของความกลัวหรือความหวัง คือกลัวว่าถ้าตนให้การว่าทำผิดก็จะได้รับโทษ และหวังว่าถ้าตนให้การขัดทอดว่าคนอื่นทำผิดก็อาจทำให้ตนเองรับโทษน้อยลงหรือพ้นโทษไปเลย ดังนั้น คำให้การของจำเลยจึงไม่น่าเชื่อถือ¹¹ และวินิจฉัยว่า คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดรับฟังเป็นพยานหลักฐานลงโทษจำเลยอื่นในคดีเดียวกันไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 915/2478, 944/2500) จะฟังเป็นพยานหลักฐานได้ก็เฉพาะใช้ยืนยันตัวจำเลยผู้ให้การโดยเฉพาะเท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 543/2509) แม้จะเป็นกรณีที่ผู้ขัดทอดมิได้ถูกฟ้องด้วยก็ตาม ก็ใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาเพื่อลงโทษจำเลยที่ถูกขัดทอดไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 758/2487) ต่อมาแนวคำพิพากษาศาลฎีกาได้เปลี่ยนไปโดยเห็นว่า ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามมิให้รับฟังหากประกอบชอบด้วยเหตุผลศาลมีอำนาจรับฟังประกอบการพิจารณาได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 203/2531, 2802-2805/2531) แม้เป็นคำขัดทอดของผู้ต้องหาด้วยกันในชั้นสอบสวน ก็รับฟังประกอบพยานอื่นของโจทก์ให้มีน้ำหนักได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2218/2531) และศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานว่า คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดรับฟังได้แต่มีน้ำหนักน้อย ถ้าฟังแต่คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดไม่เพียงพอที่จะรับฟังลงโทษจำเลย จะต้องรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่น เช่นคำเบิกความขัดทอดของผู้มีส่วนร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับจำเลย เป็นคำพยานที่มี

⁹ เพิ่งอ้าง.

¹⁰ เข็มชัย ชุตินวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, น. 238-239.

¹¹ เพิ่งอ้าง, น. 237.

น้ำหนักน้อย โจทก์ต้องมีพยานอื่นประกอบจึงจะฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 968/2529) ฉ. ติดต่อหาเมื่อเป็นมาซึ่งผู้เสียหายตามที่จำเลยที่ 1 ต้องการ ฉ. มีพฤติการณ์เป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด แต่เมื่อโจทก์ได้กัน ฉ. ไว้เป็นพยาน คำเบิกความของ ฉ. รับฟังได้แต่น้ำหนักน้อย ต้องฟังพยานอื่นประกอบจึงจะรับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1835/2532) คำเบิกความขัดทอดของผู้ต้องหาที่ถูกกันไว้เป็นพยานแม้จะมีจำนวนถึงสองปาก ก็ไม่มีน้ำหนักพอที่จะลงโทษจำเลยได้ จะต้องฟังพยานอื่นประกอบ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 401/2496, 3611/2528)¹² เป็นต้น

ในคดีนี้ ศาลฎีกาวินิจฉัยลงโทษจำเลยจากคำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิด ประกอบกับคำเบิกความของพันตำรวจโทวีระ คำให้การของนายโมพี นายอนันต์ และคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนของจำเลย

อย่างไรก็ตาม คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดซึ่งเบิกความขึ้นพิจารณา เป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อย ศาลต้องรับฟังด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง โดยลำพังไม่เพียงพอลงโทษจำเลย สำหรับคำขัดทอดในชั้นสอบสวน ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่า จะฟังมาประกอบคดีในศาลชั้นต้นยันแก้จำเลยหาได้ไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 543/2509)¹³

เป็นที่น่าสังเกตว่า พยานบอกเล่า ประเทศที่ใช้ระบบลูกขุนไม่ยอมให้คู่ความนำพยาน เช่นว่านั้นเข้าสืบ อย่างไรก็ดี ศาลฎีกาอ้างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วางบรรทัดฐานเกี่ยวกับการรับฟังคำให้การผู้เสียหายหรือพยานโจทก์ในชั้นสอบสวนว่ารับฟังไม่ได้ เพราะเป็นการพิจารณาหลังจำเลย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 627/2525, 2358/2525)¹⁴ และอ้าง มาตรา 226, 227 วางบรรทัดฐานอีกแนวหนึ่งว่ารับฟังได้ แต่มีน้ำหนักน้อยไม่พอฟังลงโทษจำเลย เพราะเป็นพยานบอกเล่า (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1404/2512, 656/2519, 992/2527, 49/2528)¹⁵ สำหรับคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ต้องมีพยานประกอบด้วยจึงใช้ลงโทษจำเลยได้ ลำพังแต่เฉพาะคำให้การรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1662/2514, 1781/2521, 2813-2814/2523)¹⁶

¹² www.deka2007.supremecourt.or.th .

¹³ เพิ่งอ้าง.

¹⁴ เพิ่งอ้าง.

¹⁵ เพิ่งอ้าง.

¹⁶ เพิ่งอ้าง.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 968/2529 วินิจฉัยนำนักพยานหลักฐานของโจทก์ว่า คำให้การชั้นสอบสวนของประจักษ์พยานที่ไม่ได้มาเบิกความในศาล ประกอบคำรับสารภาพของ จำเลยชั้นสอบสวนแต่ปฏิเสธในชั้นพิจารณา รวม 2 ชั้น ยังไม่เพียงพอรับฟังว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิด แต่คำพิพากษาศาลฎีกาที่ดีนี้วินิจฉัยนำนักพยานหลักฐานของโจทก์ว่า (1) คำให้การของผู้เสียหายและประจักษ์พยานในชั้นสอบสวน (2) คำรับสารภาพของจำเลยชั้นสอบสวน และ (3) คำขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดที่เบิกความชั้นพิจารณา รวม 3 ชั้นประกอบกัน พอฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง

ในการวินิจฉัยชี้มนักพยานขัดทอด ต้องพิจารณาตาม ป.วิ.อ. มาตรา 227/1 ซึ่งศาลต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง โดยลำพังไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานนั้นเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

ส่วนเหตุผลที่การชี้มนักพยานขัดทอด ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ก็เพราะว่าพยานอาจจะขัดทอดจำเลย เพื่อให้ตนพ้นผิดหรือให้รับผิวน้อยลงหรือในบางกรณีพยานอาจมีความไม่พอใจหรือคิดแก้แค้นจำเลยอยู่ก่อนแล้ว จึงได้ขัดทอดโดยการสร้างเรื่องหรือเพิ่มความรุนแรงเกี่ยวกับการกระทำให้อู้งายแรงเกินกว่าความเป็นจริง เช่น

คำพยานของผู้ที่ต้องหาว่าร่วมกระทำผิดกับจำเลยแต่ถูกกันไว้เป็นพยานนั้น มีน้ำหนักน้อยยากแก่การรับฟังเป็นพยานหลักฐานยืนยันการกระทำของจำเลยได้ เพราะพยานอาจจะขัดทอดจำเลย และปกปิดการกระทำผิดของตนเองเสีย เป็นการตอบแทนที่ตนมิต้องถูกฟ้องด้วย

โจทก์มีประจักษ์พยานปากเดียวที่ศาลเห็นว่าน้ำหนักน้อย ประกอบกับพฤติการณ์พยานโจทก์ก็ผิดปกติวิสัย กับทั้งขาดพยานหลักฐานซึ่งควรนำมาประกอบคดี เช่นนี้ถือว่าพยานหลักฐานโจทก์ตกอยู่ในข่ายสงสัยซึ่งศาลขอขบที่จะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1659/2514)

ลำพังแต่ความเบิกความขัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันเพียงอย่างเดียวนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังลงโทษจำเลยได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2103/2525)

ในความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่าย โจทก์มีเพียงคำขัดทอดของ อ. เท่านั้นว่าจำเลยเป็นผู้มอบเมทแอมเฟตามีนให้ อ. จำหน่ายแก่สายลับ และโจทก์ก็ไม่ได้นำ อ. มาเบิกความต่อศาลเพื่อจำเลยจะได้มีโอกาสซักค้านและนำสืบหักล้างเพื่อที่ศาลจะได้พิจารณาคำเบิกความของ อ. ว่าน่าเชื่อถือหรือพอจะรับฟังได้หรือไม่ พยานหลักฐานโจทก์จึงยังไม่มีน้ำหนักที่จะฟังว่าจำเลยมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองร่วมกับ

อ. เพื่อจำหน่าย ดังนั้น เมทแอมเฟตามีนจำนวน 1 เม็ด ที่ อ. จำหน่ายให้แก่สายลับก็ฟังไม่ได้ว่า จำเลยเป็นผู้มอบให้ อ. จำเลยย่อมไม่มีความผิดฐานร่วมกับ อ. จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 7759/2544)

ในข้อหาจำหน่ายเฮโรอีน โจทก์มีแต่คำให้การในชั้นสอบสวนของ ช. และ ป. มาแสดงว่า เมื่อ ช. และ ป. ถูกจับกุมในข้อหาซื้อเฮโรอีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้ต้องหาทั้งสองคนให้การในชั้นสอบสวนขัดทอดไปถึงจำเลยว่า เฮโรอีนที่ตนมีไว้ในครอบครองซื้อมาจากจำเลย แต่โจทก์ไม่สามารถนำ ช. และ ป. มาเบิกความยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ คำให้การในชั้นสอบสวนของผู้ต้องหาทั้งสองคนนี้จึงเป็นพยานบอกเล่า ไม่มีน้ำหนักรับฟังมาลงโทษจำเลยในข้อหาดังกล่าวได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 148/2548)¹⁷

ทั้งนี้ ในการรับฟังพยานขัดทอด โจทก์จะต้องนำพยานหลักฐานอื่นมาสืบประกอบคำพยานขัดทอด

5.3 พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสได้ถามค้าน

กรณีที่เป็นพยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน ดังในกรณีในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการข่มขืนต่อผู้ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือในคดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กร้องขอ การถามปากคำเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยาน ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนหนึ่งในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ เข้าร่วมในการถามปากคำเด็กนั้นด้วย ในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เห็นว่า การถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง จะขอให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวนก็ได้ โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวน และห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวไว้เป็นพยาน (มาตรา 133 ทวิ)

¹⁷ เพิ่งอ้าง.

ในกรณีที่ไม่ได้ตัวพยานซึ่งเป็นเด็กมาเบิกความเพราะมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง ให้ศาลรับฟังสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานนั้น ในชั้นสอบสวนตามมาตรา 133 ทวิ หรือชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา 171 วรรคสอง เสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาล และให้ศาลรับฟังประกอบพยานอื่นในการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ ซึ่งเป็นกรณีที่ทำให้จำเลยไม่มีโอกาสถามค้านได้

กรณีบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 230/2 หากโจทก์นำสืบพยานดังกล่าว ก็ถือได้ว่าเป็นพยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้านชนิดหนึ่ง เพราะมิได้ผ่านการตรวจสอบเพื่อกระจายข้อเท็จจริงอย่างละเอียดโดยฝ่ายจำเลยซึ่งเป็นผู้ที่จะได้รับผลร้ายจากพยานหลักฐานดังกล่าว ทำให้เป็นพยานหลักฐานที่มีปัญหาในเรื่องของความน่าเชื่อถือ

5.4 กรณีพยานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือ

พยานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือ หมายถึงพยานหลักฐานที่มีจุดอ่อน ดังกรณีที่เป็นหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีโอกาสถูกปนเปื้อน (contamination) ¹⁸ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง DNA ที่นำมาใช้ในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลย อาจถูกกระทำให้บิดเบือนแปรเปลี่ยนไปได้ ซึ่งส่งผลต่อการยืนยันข้อเท็จจริง

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลสูงสุดสหรัฐได้วางหลักการบางประการไว้ในคดี Daubert ¹⁹ เมื่อประมาณต้นทศวรรษ ที่ 1990 โดยกำหนดให้ศาลชั้นต้น เป็นผู้รักษากฎเกณฑ์ในการรับฟังพยานหลักฐานประเภท Forensic evidence นี้ เพราะ ในคดีอาญาของสหรัฐนั้น กว่า 1 ใน 3 จะต้องนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ขึ้นสู่ศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลย

¹⁸ สำนักงานการประชุมและขอเลข .รายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ... (แก้ไขเพิ่มเติมภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน) สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ 30/2550 วันพฤหัสบดีที่ 27 กันยายน 2550.น. 2/1

¹⁹ คดีระหว่าง Daubert v. Merrell Dow Pharmaceuticals.

ศาลจึงประยุกต์ใช้ Daubert standard ในการพิจารณารับฟังพยานหลักฐานประเภทนี้ โดยมาตรฐานที่ว่าคือให้ศาลพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

(1) หลักวิชาการ (forensic science) ที่ผู้เชี่ยวชาญ นำมาใช้อธิบายข้อเท็จจริง มีลักษณะเป็นศาสตร์ (pure science) ที่แท้จริงหรือไม่

(2) หลักหรือวิธีการประยุกต์หลักวิชาการกับข้อเท็จจริงนั้น (methodology) มีความน่าเชื่อถือและถูกต้องเพียงใด (reliability and validity)

(3) ขั้นตอนปฐมนิเทศของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้น กระทำโดยถูกต้องตามหลัก chain of custody หรือไม่

(4) หลักวิชาการที่นำมาใช้ ได้รับการยอมรับในหมู่นักวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิธีการหรือไม่ (peer review) และ

(5) ปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องชี้วัดความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของการปฏิบัติของห้องปฏิบัติการตรวจพิสูจน์ (forensic laboratory performance) เช่น testability หรือการทดลองได้อย่างแท้จริง โดยจะต้องมีตัวอย่างของพยานหลักฐานฯ ที่จะใช้ในการตรวจพิสูจน์ที่มีจำนวนมากพอ ตามหลักปัจจัยควบคุม (control) และปัจจัยที่ใช้การทดลองฯ อันจะนำไปสู่ผลการสรุปที่เหมือนกัน ของการทดลองทุก ๆ ครั้งๆ

ปัญหาของการรับฟังพยานหลักฐานประเภท Forensic Evidence ในอดีตของสหรัฐนั้น การปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการนิติวิทยาศาสตร์สหรัฐ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากมาย ห้องปฏิบัติฯ บางแห่ง เช่น ใน West Virginia ศาลได้วางกฎเกณฑ์ไว้เลยว่า พยานหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการนี้ ถือว่าใช้ไม่ได้ (invalid) เพราะนักนิติวิทยาศาสตร์ กระทำการบางอย่างเช่น ใช้วิชาการที่ไม่มีอยู่จริงในการวิเคราะห์ (fake science) สรุปผลเกินความจริง (overstatement) เช่น สร้างกระโหลกเรซินฯ แล้วจินตนาการว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร โดยปราศจากหลักวิชาการและการประยุกต์ (apply) หลักวิชาการที่แท้จริงนั้น (real science) ตาม methodology เข้ากับ Fact อันนำมาซึ่งข้อสรุปหรือผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือและถูกต้อง (reliability and validity) นักนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งไม่ได้เข้าใจศาสตร์ทางวิทยาศาสตร์ที่แท้จริง อาจจะทำกรทำในสิ่งต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงสร้างพยานหลักฐานเท็จขึ้นมาเลยก็มี ฉะนั้น การทำความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญ จึงต้องระมัดระวังอย่างยิ่งๆ

ปัญหาของการความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ในสหรัฐฯ สาเหตุอันหนึ่งเกิดจากการที่รัฐบาลกลางไม่ใส่ใจที่จะพัฒนาหรือช่วยเหลือปรับปรุง ทั้งทางหลักวิชาการและทางการเงินแก่มลรัฐ การพัฒนาห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ จึงแบบเป็นตัวใครตัวมัน โดยเอกชนจะเข้ามาเสนอวิทยาการรูปแบบใหม่ให้แก่รัฐ ในลักษณะขายเทคโนโลยีให้แก่รัฐ ต่อมารัฐบาลกลางสหรัฐฯ ได้

เล็งเห็นปัญหานี้ จึงได้ทุ่มเทงบประมาณในการพัฒนาห้องปฏิบัติการของ FBI เพื่อสนับสนุนงานตำรวจมลรัฐ และสนับสนุนทางวิชาการและการเงินแก่ห้องปฏิบัติการตำรวจมลรัฐขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องความผิดพลาดของการตรวจพิสูจน์ ยังมีอยู่ให้เห็นบ่อย ๆ การตรวจพิสูจน์ที่ผิดพลาดจะถูกหักล้างโดยศาลเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในคดีที่สามารถนำพยานหลักฐานทาง DNA มาพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยได้ โดยวิทยาการในเรื่อง DNA นี้ ก็เพิ่งนำมาใช้ในระยะเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมาเอง แต่ DNA ไม่ใช่วินิจฉัยโรค เพราะการตรวจพิสูจน์เพื่อหาตำแหน่งพันธุกรรมนั้น จะทำการตรวจได้เฉพาะคดีที่มีพยานหลักฐานที่เป็นประเภทมีเนื้อเยื่อ หรือน้ำคั่งหลังของบุคคล ที่เรียกว่า Biological evidence ยังหลงเหลืออยู่เท่านั้น คดีประเภทอื่น ๆ เช่น ใช้อาวุธปืนยิงคนตายมาจากทางไกล จะเอา DNA มาใช้ คงไม่เกี่ยวข้องกัน (irrelevant)

ในทางกฎหมาย จะมี Federal Rule of Evidence มาตรา 700 ถึง 702 เกี่ยวกับพยานผู้เชี่ยวชาญประกอบมาตรา 403 ที่จะใช้ในการควบคุมการรับฟังพยานหลักฐานประเภทนี้ของศาล โดยศาลจะต้องปรับใช้ Daubert standard มาประกอบการพิจารณาด้วย

สำหรับในกรณีของประเทศไทย การรับฟังพยานหลักฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และพยานหลักฐานทางการแพทย์ ซึ่งในกรณีดังกล่าวคู่กรณีจะต้องมีการนำพยานผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความสนับสนุนข้อพิสูจน์ของตน

ในกรณีของประเทศไทยได้มีการนำเอาผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความเป็นพยานอยู่หลายคดี แต่คดีที่น่าสนใจก็คือ คดีการฆาตกรรมนายห้างทอง ธรรมวัฒน์ ซึ่งเป็นการนำพยานผู้เชี่ยวชาญของฝ่ายโจทก์และจำเลยมาพิสูจน์หักล้างกันในเรื่องที่เป็นปัญหาว่านายห้างทองฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการนำเอา DNA มาใช้ในการพิสูจน์ความผิดซึ่งจะต้องมีการนำตัวพยานผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความประกอบ ดังเช่นในคำพิพากษาฎีกาที่ 2236-2237/2550²⁰ วินิจฉัยว่า สรุปแล้วจากพยานหลักฐานที่โจทก์ทั้งสองนำสืบมาแม้ส่วนใหญ่จะเป็นพยานพยานเหตุแวดล้อมกรณี แต่ก็มีความสอดคล้องต้องกันและมีเหตุผลเชื่อมโยงกันเป็นลำดับ เมื่อพิจารณาประกอบกับพฤติการณ์อันเป็นข้อพิพาทหลายประการของจำเลยรับฟังได้ว่า จำเลยได้พาผู้ตายไปยังอาคารวิทยานิเวศน์ที่จำเลยจัดเตรียมเปิดห้องพักรอไว้ แล้วจำเลยลงมือฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่จำเลยวางแผนไว้ จากนั้นจำเลยได้ฆ่าและแยกศพผู้ตายออกเป็นชิ้นส่วนเล็กๆ บางส่วนทิ้งลงในถังซักโครกของห้องพักในอาคารวิทยานิเวศน์ บางส่วนนำไป

²⁰ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3.

ทั้งในโกชักโครกของโรงแรมโซฟิเทลในวันรุ่งขึ้น เพื่อปิดบังการตายของผู้ตาย พยานหลักฐานของจำเลยไม่อาจรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ทั้งสองได้

คำพิพากษาคดีนี้ แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานที่รู้เห็นถึงการกระทำความผิดของจำเลยโดยตรง และประจักษ์พยานเกี่ยวกับการเสียชีวิตของผู้ตาย แต่อาศัยจากพยานประพัตเหตุแวดล้อมกรณี ซึ่งก็คือผลการตรวจ DNA จากชิ้นเนื้อและคราบเลือดที่พบในสถานที่ที่จำเลยไปพักในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกับเวลาที่ผู้ตายได้หายตัวไป ซึ่งตรงกับของของผู้ตาย ประมวลกับพยานประพัตเหตุแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ ภาพจากกล้องวงจรปิดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยอยู่กับผู้ตายก่อนที่จำเลยจะเข้าพักในสถานที่ที่พบคราบเลือดและชิ้นเนื้อของผู้ตายไม่นาน ประกอบกับหลักฐานการจองห้องพักของจำเลย คำเบิกความของพยานผู้เชี่ยวชาญที่แสดงให้เห็นถึงการเสียชีวิตของผู้ตายจากหลักฐานชิ้นเนื้อดังกล่าว และพฤติการณ์อันเป็นข้อพิรุธหลายประการของจำเลย ทำให้ศาลรับฟังได้จนสิ้นความสงสัยตามสมควร ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

จะเห็นได้ว่าในคดีดังกล่าวข้างต้น พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และพยานผู้เชี่ยวชาญ ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยทำให้ศาลสิ้นความสงสัยตามสมควรตามมาตรา 227 แม้จะไม่มีผู้ใดเห็นการลงมือกระทำความผิดของจำเลย โจทก์ไม่มีอาวุธของกลางที่ใช้ในการกระทำความผิดและศพของผู้ตายเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี แต่จากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว ก็สามารถทำให้ศาลเชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควรได้ว่า จำเลยได้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ดังนั้น พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีการปนเปื้อนหรือมีข้อบกพร่องในการเก็บรักษา ศาลต้องชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานดังกล่าวด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรเชื่อโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ มีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหาก และมีคุณค่าเชิงพิสูจน์มาประกอบ ดังนั้นหากมีข้อโต้แย้งในเรื่องความบกพร่องดังกล่าว พยานผู้ที่จะมาให้ความเห็นว่าการบกพร่องดังกล่าวมิได้ทำให้หลักวิชาหรือทฤษฎีเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ย่อมมิใช่บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจัดเก็บหรือตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานดังกล่าว แต่ต้องเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญคนกลางซึ่งอาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับ มาเป็นพยานหลักฐานประกอบฝ่ายโจทก์เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย

นอกจากนี้ในกรณีที่ เป็นพยานฝ่ายเดียวกัน หรือเป็นพยานที่มีส่วนได้เสีย²¹ ได้แก่ พยานฝ่ายโจทก์หรือจำเลยซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความเพื่อสนับสนุนแต่ละฝ่าย ดังเช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4741/2534²² โจทก์ทั้งสองกับจำเลยที่ 1 และ 2 มีสาเหตุกัน จนกระทั่งจำเลยที่ 1 ได้ฟ้องโจทก์ทั้งสองเป็นคดีแพ่งขอให้เปิดทางภาระจำยอม คดีอยู่ในระหว่างพิจารณา ปรากฏว่า ประจักษ์พยานโจทก์ก็มีแต่ตัวโจทก์ทั้งสองและ ส.บุตรโจทก์ทั้งสอง ดังนั้นการรับฟังคำเบิกความของประจักษ์พยานโจทก์ต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง เมื่อพยานหลักฐานโจทก์ทั้งสองมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยที่ 1 ที่ 2 กระทำความผิดหรือไม่ ก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยที่ 1 ที่ 2 ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 227 วรรคสอง

สำหรับกรณีที่ เป็นประจักษ์พยานปากเดียว(พยานเดียว) ศาลก็ได้เคยวินิจฉัยไว้ในทำนองว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีความบกพร่องในเรื่องของความน่าเชื่อถือ ดังเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 571/2543²³ วินิจฉัยว่า การที่ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยโดยอาศัยเพียงคำเบิกความของประจักษ์พยานเพียงปากเดียวนั้น คำเบิกความของประจักษ์พยานต้องมีน้ำหนักมั่นคง ประกอบด้วยเหตุผลน่าเชื่อถือควรแก่การรับฟังพอจะลงโทษจำเลยได้

โดยถ้อยคำในคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวข้างต้น ตรงกับถ้อยคำในมาตรา 227/1 ที่ว่า เป็นเรื่องที่ศาลจะต้องชั่งน้ำหนักด้วยความระมัดระวัง โดยลำพังไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานนั้นเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่นนั่นเอง

²¹ รายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ... สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 4/2548 วันพุธที่ 15 มิถุนายน 2548, น.1/8-1/9.

²² อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 3.

²³ รวมคำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.2543 เล่มที่ 3 จัดพิมพ์โดยสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, หน้า 23.

5.5 กรณีพยานหลักฐานมีเหตุผลอันหนักแน่นโดยมิต้องอาศัย พยานหลักฐานประกอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1059/2531²⁴ ในคดีนี้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "คดีฟังได้ในเบื้องต้นว่า ผู้ตายได้ถูกทำร้ายถึงแก่ความตายในคืนเกิดเหตุ ปัญหาที่มีว่าจำเลยได้ร่วมกับพวกฆ่าผู้ตายตามฟ้องหรือไม่ โจทก์ร่วมเบิกความว่า ผู้ตายได้ระบุชื่อจำเลยกับพวกอีก 2 คนชื่อนายแหล่ กับนางอไม่ทราบนามสกุลเป็นผู้ร่วมกันทำร้ายผู้ตายโดยระบุในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ว่าใกล้จะตายทั้งยังมีพยานโจทก์และโจทก์ร่วมปากอื่นคือ นายมี ชูศรียิ่งนายประสงค์ ชูศรียิ่ง นางบุญล้วน เพิ่มสิน เบิกความรับรองว่าผู้ตายระบุชื่อจำเลยกับพวก 2 คนในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่อาการเพียบหนักแน่นว่า จำเลยกับพวกทั้งสองเป็นคนทำร้าย โดยเฉพาะนางบุญล้วนเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยบ้านบ่อซึ่งดูแลผู้ตายในขณะนั้นก็ยืนยันว่าผู้ตายระบุชื่อจำเลยจริงเมื่อโจทก์ร่วมถามถึงคนร้ายครั้งแรกขณะผู้ตายนอนอยู่บนรถสามล้อหน้าสถานีอนามัยบ้านบ่อ นายมีพยานโจทก์ถามชื่อคนร้ายอีกที่บนรถยนต์ขณะนำผู้ตายส่งโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ และครั้งที่สามโจทก์ร่วมเป็นผู้ถามที่โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ขณะผู้ตายอาการเพียบหนักทรมานทราญผู้ตายก็คงยืนยันว่าจำเลยกับพวกเป็นผู้ทำร้ายเช่นเดิม ต่อจากนั้นผู้ตายก็พูดไม่ได้แล้ว แสดงว่าผู้ตายกล่าวยืนยันว่าจำเลยเป็นคนร้ายในขณะที่ตนเองรู้ตัวว่าใกล้จะตายคำกล่าวของผู้ตายเช่นนี้ย่อมรับฟังเป็นพยานได้ว่าเป็นความจริง โจทก์มีนายทองเย็น หาญอาษา เบิกความว่าในงานศพนางหลี่เห็นผู้ตายทะเลาะกับนายแหล่ เรื่องนายแหล่ไม่ยอมจ่ายเงิน 100 บาทให้ผู้ตาย ที่ผู้ตายแทงใส่โดนถูก จำเลยกับนางอมาช่วยนายแหล่เถียงจำเลยได้พูดด้วยว่าไม่ต้องจ่ายเงินให้มัน ถ้ามันจะเอาก็ฆ่ามันและยังมีนายสมพงษ์ ไชยอำนาจ เบิกความว่าวันเกิดเหตุเวลาประมาณ 21 นาฬิกา พยานถีบรถจักรยานมาถึงชุมประตูทางเข้าบ้านแกเห็นมีไม้ไผ่ขวางประตูยาวเกือบเต็มถนนซึ่งกว้างประมาณ 10 เมตรจึงลงจากรถเพื่อจะเอาไม้ไผ่ออก ได้เห็นจำเลย นายแหล่ กับนางอเดินเข้ามาหาพยานหยุดยืนห่าง 1 เมตรพยานถามจำเลยว่าเขาไม่มาขวางทางทำไม จำเลยไม่ตอบ พยานจึงยกรถจักรยานข้ามไม้ไผ่ไปแล้วถีบรถกลับบ้าน และโจทก์ยังมีนายเป้า บุญสิงห์สอนเบิกความว่าวันเกิดเหตุเวลาประมาณ 22 นาฬิกา เดินกลับจากบ้านหัวแยงมาตามถนนผ่านมาทางบ้านแก ใกล้จะถึงทางเข้าบ้านแก มีคนถีบรถจักรยานตามหลังมาคันหนึ่งแล้วแซงพยานไปถึงชุมประตูทางเข้าบ้านแก ได้ยินเสียงรถจักรยานล้ม แล้วมีเสียงตีกันและเสียงคนร้องว่าช่วยด้วย ๆ ถูกคนฆ่า พยานจึงหลบเข้าพุ่มไม้ริมถนน ต่อมาก็เห็นชายคนที่ถีบจักรยานวิ่งผ่านหน้าไปร้องอะอะโวยวายด้วย แล้วมีจำเลยนายแหล่กับนางอวิ่งตามมาห่างราว 4-

²⁴ รวมคำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.2531 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตยสภา, น. 97.

5 ว่า พยานรู้จักจำเลยกับพวก เพราะคนทั้งสามมาวิ่งรถสามล้อรับจ้างอยู่ที่บ้านบ่อขณะวิ่งไล่ จำเลยถือขวาน 1 เล่ม นางงอถือไม้ 1 ท่อน ส่วนนายแหล่ถือมีดขอวิ่งไล่ตามชายนั่นไป พยานเห็นเหตุการณ์ห่างเพียง 4-5 วา เห็นได้จากแสงพระจันทร์วันขึ้น 15 ค่ำ และแสงไฟนีออนจากบ้านบริเวณที่เกิดเหตุประมาณ 4-5 หลัง หลังจากนั้นพยานก็เดินลัดไปบ้านทางบ้านบ่อไม่กล้าเข้าบ้านแก เพราะกลัวถูกทำร้ายเช่นกัน รุ่งขึ้นเวลาประมาณ 8 นาฬิกาจึงทราบข่าวว่าผู้ตายถูกฆ่าตาย พยานเข้าใจว่าต้องเป็นจำเลยกับพวกเป็นผู้ฆ่า ดังนั้นเห็นว่าสาเหตุน่าจะเนื่องมาจากผู้ตายหาว่าพวกจำเลยโกงเงินพนันที่ผู้ตายแทงไฮโลถูก ซึ่งจำเลยเองก็นำสืบรับว่าไปในงานศพนางหลี่ในคืนเกิดเหตุจริงและได้ร่วมเล่นไฮโลด้วยเพียงแต่อ้างว่าไม่พบผู้ตายเท่านั้นอันเป็นการเจือสมพยานโจทก์ ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบมาเชื่อมโยงกันมีน้ำหนักมั่นคงรับฟังได้ว่า จำเลยกับพวกได้ร่วมกันวางแผนฆ่าผู้ตาย โดยมาดักรออยู่ที่ซุ้มประตูทางเข้าหมู่บ้านแก ใช้ล่าไม้ไฟทอดยาวขวางถนนไว้ เมื่อผู้ตายขี่รถจักรยานมาถึง รถล้มลง จึงได้ร่วมกันทำร้ายผู้ตายด้วยขวานมีดและไม้ไฟท่อนของกลางซึ่งตกอยู่ในที่เกิดเหตุ จนเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา การกระทำของจำเลยจึงมีความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามฟ้อง ที่จำเลยฎีกาว่าพยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันนั้นก็เป็นเรื่องแตกต่างกันในข้อที่มีสาระสำคัญแห่งคดีซึ่งก็เป็นธรรมดาของการเบิกความที่มีพยานหลายปาก ส่วนที่จำเลยฎีกาว่าคำเบิกความของนายสมพงษ์พยานโจทก์เป็นพิรุธเพราะการเอาไม้ไปขวางทางต้องทำโดยปกปิดไม่ให้คนอื่นพบเห็น ที่นายสมพงษ์พยานไปพบจึงไม่น่าเชื่อ นั้น อาจจะเป็นไปได้ที่พวกจำเลยไม่ทันคิดว่าจะมีคนมาพบก็ได้ การที่พยานไปพบเห็นเข้าไม่ใช่เป็นข้อพิรุธแต่อย่างใด และที่นายเป้าพยานโจทก์ไปพบเห็นการทำร้ายก็มีทางเป็นไปได้เช่นเดียวกัน มิใช่เป็นพิรุธไม่น่าเชื่อดังจำเลยอ้าง ส่วนรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีหมายเลข 1 ที่ว่านายประสงค์ไปแจ้งความไม่ได้ระบุชื่อจำเลยก็ดี หรือตามรายงานการชันสูตรพลิกศพท้ายฟ้อง มีรอยลบคำว่า "ไม่" ออกก็ดี ซึ่งจำเลยฎีกาว่าเป็นพิรุธไม่น่าเชื่อถือนั้น โจทก์ก็มีร้อยตำรวจโทนครแสงจันทร์ พนักงานสอบสวนมาเบิกความว่า พยานเป็นผู้รับแจ้งความจากนายประสงค์ ชูศรียิ่งเอง นายประสงค์แจ้งด้วยว่านายเอ้งบ้านแก คือจำเลยนี้เป็นคนทำร้ายและในรายงานการชันสูตรพลิกศพท้ายฟ้อง เสมียนพิมพ์ได้พิมพ์ผิดเป็นว่าไม่ทราบชื่อคนร้าย พยานจึงลบคำว่า "ไม่" ออกเสียเพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งความข้อนี้นางบุญล้วนพยานโจทก์ก็ได้มาเบิกความรับรองว่าเป็นจริงตามคำเบิกความของร้อยตำรวจโทนครแสงจันทร์ อันเป็นการยืนยันรับฟังได้ว่าจำเลยได้กระทำผิดตามฟ้องที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยมานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น"

ในคดีดังกล่าวแม้ว่าคำกล่าวของผู้ตายจะเป็นพยานบอกเล่า แต่เนื่องจากเป็นการกล่าวในขณะที่ผู้กล่าวใกล้จะตายและได้ระบุชื่อคนตายถึง 3 ครั้ง ศาลฎีกาจึงเห็นว่ามิใช่เหตุผลอันหนักแน่นในการเชื่อถือต่อคำกล่าวของผู้ตาย

นอกจากนี้ ในคำพิพากษาฎีกาที่ 1937/2522²⁵ คำให้การชั้นสอบสวนของพยานโจทก์ที่ได้ตัวมาเบิกความ และที่ไม่ได้ตัวมาเบิกความเพราะติดตามตัวไม่พบ ระบุชื่อผู้ยิงว่านายประทีป สุขเกษม มาในชั้นศาลพยานโจทก์ว่าคนยิงไม่ใช่จำเลย แต่เป็นคนในร้านตัดเสื้อที่ชื่อประทีป แต่ไม่ทราบนามสกุล ศาลรับฟังได้ว่านายประทีป สุขเกษม จำเลยคือผู้ยิงตามฟ้อง

ในคดีนี้พยานที่มาให้การซึ่งระบุว่าจำเลยเป็นผู้ยิง จำนวน 3 ปากได้มาให้การภายหลัง 3 ปี หลังเกิดเหตุ ศาลจึงเชื่อถือคำให้การที่ให้ต่อพนักงานสอบสวนจึงถือว่าเป็นพยานที่มีเหตุผลอันหนักแน่น

เช่นเดียวกับ คำพิพากษาฎีกาที่ 329/2534²⁶ ผู้เสียหายถูกคนร้ายจับตัวไปควบคุมอยู่ 1 เดือน 3 วัน จึงหลบหนีมาแจ้งความให้การระบุชื่อ คนร้ายไว้ ต่อมาไม่นานจำเลยถูกจับกุม ผู้เสียหายก็ชี้ตัวยืนยันว่าเป็นคนร้าย ครั้งภายหลัง 15 ปี จำเลยถูกดำเนินคดีโดยจัดให้ผู้เสียหายมาชี้ตัวซ้ำอีก แม้ครั้งหลังนี้ผู้เสียหายไม่ยืนยัน แต่การที่จำเลยยอมรับว่าเคยถูกชี้ตัวมาแล้วครั้งหนึ่ง และเคยให้การรับสารภาพว่าร่วมปล้นทรัพย์กับจับตัวผู้เสียหายไปเรียกค่าไถ่จริง ข้อเท็จจริงเช่นนี้เพียงพอรับฟังว่าจำเลยเป็นคนร้าย.

คดีนี้ คำเบิกความของผู้เสียหายในศาลเกิดขึ้นหลังเกิดเหตุการณ์ ๑๕ ปี ดังนั้น คำให้การในชั้นสอบสวนและการชี้ตัวครั้งแรกจึงมีความน่าเชื่อถือกว่า เป็นกรณีพยานหลักฐานมีเหตุผลอันหนักแน่น รับฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1819/2532²⁷ จำเลยยอมรับต่อเจ้าพนักงานตำรวจที่กองกำลังพลกรมตำรวจ ว่าจำเลยเป็นผู้แก้ไขตำแหน่งและเลขประจำตำแหน่งในบันทึกการขอบรรจุข้าราชการตำรวจ ดังนี้ เป็นคำบอกเล่าที่ทำให้ตนเองเสียประโยชน์ จึงรับฟังได้

คดีนี้ ถึงแม้จะเป็นคำกล่าวนอกศาลแล้วใช้พิสูจน์ความจริงแห่งคำกล่าวนั้น และเป็นพยานบอกเล่าก็ตาม โดยหลักแล้วมีน้ำหนักในการรับฟังน้อย หากแต่เป็นคำบอกเล่าที่ทำให้ตนเอง

²⁵ รวมคำพิพากษาฎีกา พ.ศ. 2522 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตยสภา, น. 1599.

²⁶ อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 3.

²⁷ รวมคำพิพากษาฎีกา พ.ศ. 2532 เล่มที่ 5 จัดพิมพ์โดยสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ,

เสียประโยชน์ จึงเป็นพยานหลักฐานที่มีเหตุผลอันหนักแน่น เข้าข้อยกเว้นให้สามารถรับฟังได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานประกอบ

5.6 กรณีมีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี

แม้ว่าจะเป็นพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องอันกระทบต่อความน่าเชื่อถือ แต่ถ้าหากมีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี ก็อาจทำให้ศาลมีความเชื่อถือได้ ดังกรณี

ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3862/2540²⁸ โจทก์กับเจ้าพนักงานตำรวจผู้เห็นเหตุการณ์ร่วมกับสายลับยอมเป็นพยานโดยตรงอยู่แล้ว หากต้องนำสายลับมาเป็นพยานอีกไม่เพราะโดยลักษณะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษยอมจะต้องใช้สายลับเป็นผู้ล่อซื้อ จึงมีความจำเป็นต้องปกปิดตัวสายลับเพื่อความปลอดภัย อีกทั้งเพื่อประโยชน์ด้านการปฏิบัติงานครั้งต่อ ๆ ไปด้วยการไม่นำสายลับมาเป็นพยานหาทำให้พยานหลักฐานของโจทก์น้ำหนักลดน้อยลงไม่

ในคดีนี้ โจทก์ไม่สามารถนำตัวสายลับมาเบิกความ คงมีแต่คำให้การในชั้นสอบสวน ซึ่งเป็นพยานบอกเล่า แต่อย่างไรก็ตาม ศาลเห็นว่าโจทก์มีความจำเป็นต้องปิดบังตัวสายลับเพื่อการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป จึงไม่ทำให้น้ำหนักของพยานลดลง

อย่างไรก็ตาม ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5253/2549²⁹

คดีนี้โจทก์มิได้อ้างและนำสายลับซึ่งเป็นประจักษ์พยานมาเบิกความทั้ง ๆ ที่สายลับรู้เห็นเหตุการณ์เช่นเดียวกับสืบตำรวจเอก ส. แสดงว่าโจทก์ประสงค์จะให้ประจักษ์พยานในคดีเพียงปากเดียว ย่อมเป็นการนำสืบพยานเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกถามค้านในกรณีที่สามารถนำสืบพยานคู่ได้ คำเบิกความของสืบตำรวจเอก ส. ซึ่งเป็นพยานเดียวจึงมีน้ำหนักน้อยและต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง

ในคดีนี้ แม้ว่าโจทก์จะมีได้นำตัวสายลับมานำสืบประกอบ คงมีแต่คำให้การในชั้นสอบสวน กรณีจึงเป็นพยานบอกเล่าและมีน้ำหนักน้อย

²⁸รวมคำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.2540 เล่มที่ 8 จัดพิมพ์โดยสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, หน้า 70.

²⁹อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3.

5.7 กรณีที่เป็นพยานประกอบ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1 วรรคสอง ได้ให้นิยามของพยานหลักฐานประกอบ หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย

ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 401/2496³⁰ คดีลักทรัพย์ ถ้าเพียงแต่กันผู้ต้องหาด้วยกันมาเป็นพยานโจทก์สองปาก คดีไม่น่าหนักพอที่จะลงโทษจำเลยได้แต่ถ้าโจทก์มีเจ้าทรัพย์และพนักงานสอบสวนประกอบว่าจำเลยได้รับสารภาพชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ ทั้งได้รับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนต่อหน้าเจ้าทรัพย์ด้วยคดีก็ฟังลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ได้

ในคดีนี้เป็นเรื่องของพยานขัดทอด ศาลฎีกาเชื่อว่าจำเลยได้รับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ เมื่อฟังว่าจำเลยรับสารภาพชั้นสอบสวนโดยสมัครใจทั้งได้รับสารภาพต่อปลัดอำเภอผู้ทำการสอบสวนครั้งแรกต่อหน้าเจ้าทรัพย์ด้วยแล้ว คดีก็มีหลักฐานประกอบกับคำขัดทอดของผู้กระทำความผิดอื่น รับฟังได้ว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 47/2538³¹ ประจักษ์พยานทั้งสามของพยานโจทก์เบิกความได้สอดคล้องต้องกัน และรับกันเป็นอย่างดี ไม่มีตอนใดขัดต่อเหตุผล หรือขัดกันเอง โดยเฉพาะการรู้เห็นของพยานทั้งสามมิได้เห็นเหตุการณ์ตลอดหมดทุกคน แต่เห็นเหตุการณ์คนละตอนกัน เหตุการณ์ตอนใดที่พยานคนใดไม่รู้เห็นก็ไม่เบิกความถึง คำเบิกความจึงน่าเชื่อถือ ประกอบกับชั้นจับกุมและสอบสวนจำเลยทั้งสี่ก็ให้การรับสารภาพโดยมีรายละเอียดเจือสมพยานโจทก์ เมื่อฟังคำให้การชั้นสอบสวนประกอบกับคำเบิกความของประจักษ์พยานโจทก์แล้ว เชื่อโดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยทั้งสี่ร่วมกันเป็นคนร้าย

ในคดีนี้เป็นเรื่องพยานบอกเล่าซึ่งเป็นคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยจำเลยกลับคำให้การในชั้นศาล มีน้ำหนักน้อยแต่เมื่อฟังประกอบกับประจักษ์พยานที่มีความสมเหตุสมผลหรือเบิกความสอดคล้องต้องกัน ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้โดยปราศจากความสงสัยตามสมควร

³⁰ รวมคำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. 2496 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตยสภา, น. 398.

³¹ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3.